

GENITIVE OF QUANTITY: GRAMMATICAL GOVERNMENT AND SEMANTICS

Summary

Genitives governed by lexical units of quantity and partitive genitives are used in the same syntactical positions, that of the subject and that of the direct object. Although both definite and indefinite quantity can be expressed by lexical units which govern a genitive, grammatical concord is observed only in the expressions of definite quantity (cf. *dešimt vyrų*, and *devyni vyrai*),¹ whereas indefinite quantity is expressed by the partitive genitive. However, the use of the genitive is determined not by the opposition of definite quantity vs. indefinite quantity, but by the opposition of part vs. whole. The marked member of the latter opposition is the partitive genitive, the unmarked member being the objective accusative or the subjective nominative.

In Lithuanian the part – whole opposition is considerably restricted by the semantic peculiarities of the verb, its actants and the linguistic context. The partitive genitive occurs in the position of the subject only with existential or motion verbs. Yet the partitive genitive is much more frequent in Lithuanian than, for instance, in Russian.

As the part – whole opposition is in essence a quantitative opposition, there is no reason why we should speak about the expression of zero quantity or introduce a zero quantitative seme.

SMULKMENA

XLIX

M. Daukša 1595 m. katekizme lenkų žodį *przedmowa* išvertė *prabilis*. Šį terminą dar vartojo K. Sirvydas (SD¹ 142) ir K. Būga („Aistiški studijai“, 1908 m.), bet plačiau jis neįsigalėjo¹. Įdomu, kad M. Daukša *Prabilis* įrašė tik į kolontitulą (p. 4–8), o pačios pratarmės antraštėje (p.3) jo nėra: ją sudaro tik žodžiai *Skaititoiop krikščioniškop*. E. Volterio leidime² *Prabilis* taip pat eina kolontitulu: atspaustas gerokai aukščiau negu antraštė. J. Gerulis į tai neatkreipė dėmesio ir savo chrestomatijoje³ (labai dažnai kalbininkų vartojamoje) tajį *Prabilis* suplakė su antrašte, tuo klaidindamas skaitytojus.

Z. Zinkevičius

¹ Lyberis A. Pratarmė, įžanga, įvadas. – Kalbos kultūra, sąs. 39, p. 27.

² Литовский катехизис Н. Даукши. По изданю 1595 года, вновь перепечатанный и снабженный объяснениями Э. Вольтером. Приложение к LIII-му тому записок Имп. Академии Наук № 3. – Санктпетербург, 1886.

³ Senieji lietuvių skaitymai. I dalis. Tekstai su įvadais. Sutaisė Jurgis Gerullis. – K., 1927, p. 120.